

Titlu: Impactul Covid-19 asupra cooperării judiciare în materie penală — Analiza jurisprudenței Eurojust

Data: 14 aprilie 2021

URL: <https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

Încă din primele etape ale pandemiei de coronavirus (COVID-19), dosarele Eurojust au arătat că practicienii din statele membre se confruntă cu diferite dificultăți în tratarea cazurilor care implică cooperarea judiciară în materie penală. Aceste aspecte au fost repercusiunile măsurilor aplicate de statele membre pentru a combate răspândirea COVID-19 și au afectat toate instrumentele aplicate în mod obișnuit în domeniul cooperării judiciare. În plus, schimbările sociale fără precedent generate de pandemie au creat noi oportunități pentru grupurile de criminalitate organizată de a obține profit ilicit.

Scopul prezentului raport este de a identifica dificultățile specifice în aplicarea celor mai utilizate instrumente de cooperare judiciară care au rezultat din pandemie. În plus, identifică infracțiunile comise cel mai frecvent care au fost direct legate de pandemie. Raportul descrie, de asemenea, rolul Eurojust în legătură cu aceste aspecte și oferă rezumate ale celor mai bune practici. Aceste cunoștințe vor fi în beneficiul practicienilor și al factorilor de decizie în cazul în care se vor aplica din nou măsuri extraordinare.

Prezentul raport completează compilația comună Eurojust-RJE privind impactul COVID-19 asupra cooperării judiciare în materie penală ⁽¹⁾. Deși această compilație se concentrează asupra măsurilor luate de statele membre pentru a combate răspândirea virusului și impactul lor asupra cooperării judiciare în termeni generali, raportul se bazează pe analiza cazurilor specifice înregistrate la Eurojust în perioada aprilie 2020-30 iunie 2020.

Principalele concluzii care rezultă din această analiză pot fi rezumate după cum urmează.

1. Mecanismul mandatului european de arestare (MAE) a rămas funcțional, deși măsurile pandemice, cum ar fi închiderea frontierelor și carantina obligatorie, precum și lipsa de personal de poliție, au afectat semnificativ etapa finală a procedurilor MAE: predarea fizică a persoanei solicitate. Normele juridice relevante prevăzute la articolul 23 din Decizia-cadru privind mandatul european de arestare (Decizia-cadru privind mandatul european de arestare) ⁽²⁾ au fost aplicate atunci când a fost necesară amânarea predării. Autoritățile de executare au solicitat asistența Eurojust în ceea ce privește solicitările lor de informații suplimentare [în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru privind MEA] mai frecvent decât de obicei. Transmiterea cererilor relevante [atât în contextul articolului 23, cât și al articolului 15 alineatul (2)] prin intermediul Eurojust a permis

⁽¹⁾ Documentul Consiliului WK 587/2021; rezumatul este disponibil online (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>)

⁽²⁾ Decizia-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (2002/584/JHA).

practicienilor să primească răspunsuri în timp util și să avanseze în procedurile MEA. În special în ceea ce privește aplicarea articolului 23, implicarea timpurie a Eurojust a facilitat ajungerea rapidă la un acord privind o nouă dată a predării.

2. Statele membre au continuat să execute instrumentele legate de schimbul de probe și să pună în aplicare măsuri de investigare. Cu toate acestea, în unele cazuri, autoritățile au acordat prioritate și au executat cereri numai în cazuri extraordinare și în cazuri de infracțiuni grave. Acest lucru a dus la întârzieri în executarea ordinelor europene de anchetă și la cereri de asistență judiciară reciprocă, în special în cazurile în care era necesară prezența fizică a unei persoane (audierea martorilor sau a suspectilor).
3. În etapele inițiale ale pandemiei, Eurojust a fost contactat frecvent de practicieni cu cereri de transmitere a unui ordin european de anchetă ⁽³⁾, a unei cereri de asistență judiciară reciprocă și/sau a unui ordin de înghețare ⁽⁴⁾. Transmiterea acestor cereri prin intermediul Eurojust a fost considerată o metodă fiabilă care a permis feedbackul instantaneu privind transmiterea și posibile actualizări ulterioare privind executarea. Această creștere a numărului de cereri depuse prin intermediul Eurojust a fost cauzată parțial de încetarea serviciilor standard de poștă și curierat în statele membre.
4. Situația impune crearea unei platforme electronice unice pentru schimbul celor mai frecvent utilizate instrumente de cooperare judiciară, care să nu depindă de transmiterea de copii pe suport de hârtie. Acest lucru este legat de pregătirile pentru punerea în aplicare a sistemului de schimb digital de probe electronice (e-EDES) ca parte a proiectului privind justiția penală digitală lansat de Comisia Europeană.
5. Activitățile echipelor comune de anchetă (JIT) au fost puternic afectate de limitările de călătorie. În mai multe cazuri, zilele de acțiune comună planificate au fost amânate. Negocierile privind noile echipe comune de anchetă au fost întârziate, iar echipele JIT au fost înființate ulterior. Având în vedere schimbarea bruscă a circumstanțelor pentru cooperarea în domeniul echipelor comune de anchetă, Eurojust și-a modificat programul de finanțare a echipelor comune de anchetă și a pus la dispoziția membrilor JIT o platformă de comunicare securizată pentru a-și organiza întâlnirile online.
6. Pandemia a reprezentat o oportunitate pentru grupurile de criminalitate organizată, care au profitat de cererea de produse specifice legate de noile norme de igienă și au comis fraude legate de subvențiile de stat.
7. Eurojust a rămas pe deplin operațional în ciuda restricțiilor aplicate pe timpul pandemiei și a furnizat în mod activ serviciile sale standard practicienilor din întreaga UE.

⁽³⁾ În temeiul Directivei 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală.

⁽⁴⁾ Instrumentul aplicat a fost Decizia-cadru 2003/577/JHA a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor.

Explicația detaliată a acestor concluzii, inclusiv exemple specifice referitoare la cazurile Eurojust și cele mai bune practici pentru practicieni, poate fi găsită în prezentul raport.